

tatangangan

yani kiya cku' ibabawiq ka kinabalay na' imuwaag ku' tatangangan.

kiya cku' qutuxqutux ka tinqalangan ku' tatangangan . yani ku' musa' qhut
cu' paris ku' tatangangan ka hani. kiya ku' buwinah ka ralu' na' Itaal nku'
tatangangan maha', “ rawiq na' tinqalangan ”.

kinbalay na' magalpu na' kihma' ka kahuniq ini ga buwiqa' ku'
laluking na' tatangangan. yani nanaq tatuu' ini ga saspat makiya cku' babaw
na' tatangangan. masayusayu' cku' tatangangan 'i' malahang na' itaal
kari'ariax ku' tinqalangan. tatangangan ga, san nku' Matu'uwal maha'
macka' lawkah kinku' mugumalaq ka lawlawkah. sitatak cku' ibabawiq ka
wawahan na' cuquliq na' tinqalangan ku' tatangangan. talan ga asiga ini
baqi' masikuwing.

baq cubalayi 'i' macbu' ku' Matu'uwal i' cunga'. tatangangan ka hani
ga, tarakagan niya' ku' tinqalangan na' Itaal. kiya' cku' ibabawiq ru
balaiq 'i' ngangayan i' tatuhi'. babaqun ku' ik ru latanux na' tinqalangan.
kabalay cu' tatangangan ga capaang na' waw cubalay.

kinbalay na' raramug, buwiqa' ru kahuniq ku' tatangangan. caqruxun
ku' kahuniq ru buwiqa' ru alan cu' laluking. samagan na' raramug ku'

babaw na' imuwaag. matigia'uwah na' tinqalangan ru kabalayan cu'
buwinah na' hakri' na' buwiqa'. naki balaiq 'i' makarakyas ru
maqahquwaw.

capaang ka balaiq na' tatangangan ga, kabalay cku' ik na' tatangangan
ku' lupung. mhngiq ga, balaiq 'i' maniq cu' makilux ka naniqun. qamisan la
ga, qumubuwang ku' Matu'uwal cku' ibabawiq ka tatangangan. gihak ku'
bayhu ru mahwiq ku' rilu'. tatangangan ka hani ga, balaiq 'i' malah ru
papagiyaiyun ku' gihak. yani ku' san maha' kinbalaiq na' wawaw.

tarahuwalun na' Itaal ku' tatangangan. talan na' Itaal cku' tinqalangan
kari'ariax ka qalapaw. yani uwiq kiya cku' galayng 'i' qumubuwang cu'
tinqalangan. malahang cu' tinqalangan ru qhut cu' paris. maki' cku' babaw
nku' tatangangan ga balaiq 'i' mitaal cku' lalalingay nku' tinqalangan.
mitaal ku' wawi' na' paris. qhut ku' paris muwah 'i' sumqaqarax.

talan sawni ku' tatangangan ga yani nanaq ku' lumuhing cku' gaga ru
pasibaq cu' ul'ulaqi' la. ar'aruwa' payux ku' papatasan kabalay cu'
tatangangan. pasibaqan cku' ulu'laqi' naha' makibaq ku' gaga na'
tatangangan.

瞭望台

瞭望台是高架式的建築，每個部落都設有瞭望台，防禦外來敵人侵害，相當於「部落的眼睛」。

瞭望台以十數根粗木或竹子為柱子，台上可容納三、四人。由族人輪流值勤。瞭望台可視為泰雅人勇猛的表徵，它高聳地豎立在部落的出入口，看起來像不可侵犯。

以前，泰雅族人擅戰，瞭望台是維護部落族人安全的警戒點，居高遠望部落裡外的狀況，瞭望台的設置十分重要。

瞭望台的建造以茅草，竹子，木頭等為主，以木或竹當成柱子架高，上面再蓋茅草，面向進部落的方向，製作竹梯才得以上下。

比較講究的瞭望台還設置火爐，平時用來熱食，冬天來臨，擔任「衛兵」的族人，可烤火驅寒，

瞭望台除了是部落常見的建築物，也代表家園的前哨、可以守護部落、防禦敵人入侵。上面可清楚看見部落的周圍，觀察敵人的動向、防止入侵與干擾。

現在的「瞭望台」不再是防禦外來敵人侵害之用，而是具有教育意義的標的。有越來越多學校，把瞭望台設置於校園內，提供學生了解文化意涵。